

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS.NKPS.431.7.1.2026.AT

Pani
Anna Szymańska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej
ul. Św. Rocha 3
55-200 Oława

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(W dniu 16.02.2026 r. doręczono kontrolowanemu projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego nie wniesiono zastrzeżeń.)

Wrocław, 27 lutego 2026 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka
kontrolowana

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie

Kierownik
jednostki
kontrolowanej

Pani Alicja Rataj – Łuczkiwicz – pełniąca obowiązki Kierownika
GOPS w Oławie w okresie od 1.01.2023 r. do 28.07.2025 r.
Pani Anna Szymańska – Kierownik GOPS w Oławie od 19.08.2025 r.
do nadal.

(dowód: akta kontroli str. 33-34)

Zakres kontroli

Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych
od dnia 1.01.2025 r. do dnia 14.01.2026 r.

Podstawa prawna
kontroli

1. art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie,¹
 2. art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej²,
 3. art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych³.
- Plan kontroli na I półrocze 2026 r. zatwierdzony przez Wojewodę
Dolnośląskiego w dniu 22 grudnia 2025 r. (PNK-K.430.2.2025.TS).

¹ (t. j. Dz. U 2025 r., poz. 438)

² (t. j. Dz. U z 2020 r., poz. 224 ze zm.)

³ (t. j. Dz. U z 2025 r. poz. 1208 ze zm.) – zwana dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych.

Data rozpoczęcia
i zakończenia
czynności
kontrolnych

Od dnia 14 stycznia 2026 r. do dnia 10 lutego 2026 r.

Kontrolerzy

1. **Agnieszka Toporowska-Karp** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodnicząca zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.8.2026.AT z dnia 7 stycznia 2026 r.,
2. **Ewa Lasota** – starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-NKPS.0030.9.2026.AT z dnia 7 stycznia 2026 r.

(dowód: akta kontroli str.11-14)

I. Ocena kontrolowanej jednostki

W wyniku kontroli poszczególnych zagadnień, w oparciu o oceny cząstkowe badanych obszarów, realizację przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie okresu objętego kontrolą oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

II. Ustalenia kontroli

Kontrola w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oławie została przeprowadzona w dniach 14, 15, 16 stycznia 2026 r. Kontrolę wpisano do Książki kontroli pod poz. 22

Techniki zastosowane podczas postępowania kontrolnego:

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie listy wniosków złożonych w okresie objętym kontrolą, listy wypłat za okresy objęte kontrolą, dokumentacji zawartej w teczkach osób pobierających świadczenia rodzinne, które złożyły wnioski o przyznanie świadczeń w okresie objętym kontrolą oraz innych dokumentów przedłożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie Panią Annę Szymańską.

Podczas kontroli dokumenty udostępniała i udzielała wyjaśnień:

1. Pani Anna Szymańska - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie.

Informacje ogólne:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie został utworzony na mocy Uchwały Nr III/16/90 Rady Gminy Oława z dnia 12 lipca 1990 r.

(dowód: akta kontroli str.35-36)

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o:

- Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 5/2021 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 28 maja 2021 r.,
- Statut przyjęty Uchwałą Nr LXXIII/446/2014 Rady Gminy w Oławie z dnia 6 listopada 2014 r.

(dowód: akta kontroli str.35-36A)

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych zajmowali się:

1. Pan Artur Piotrowski - Wójt Gminy Oława, w okresie 29.07.2025 r. do 18.08.2025 r.,
2. Pani Helena Masło - Zastępca Wójta Gminy Oława, w okresie 29.07.2025 r. do 18.08.2025 r.,
3. Pani Alicja Rataj - Łuczkiewicz - pełniąca obowiązki Kierownika GOPS w Oławie w okresie od 1.01.2023 r. do 28.07.2025 r.,
4. Pani Anna Szymańska - Kierownik GOPS w Oławie w okresie od 19.08.2025 r. do nadal,

(dowód: akta kontroli str.37-38)

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie o terminach składania wniosków dotyczących świadczeń rodzinnych informuje klientów poprzez stronę GOPS oraz stronę internetową Urzędu Gminy Oława, na facebooku gminy Oława. Informacja jest również stale dostępna na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Gminy oraz na drzwiach świadczeń rodzinnych w GOPS. Pracownicy udzielają też informacji telefonicznie”.

(dowód: akta kontroli str.39-40)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie realizuje wypłaty świadczeń rodzinnych w formie gotówkowej w kasie Banku PKO oraz przelewem na konto, zgodnie z dyspozycją klienta według obowiązującego harmonogramu wypłat.

(dowód: akta kontroli str.41-42)

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie pracuje:

Poniedziałek, wtorek i czwartek - od 7:30 do 15:30

Środa - od 7:30 do 17:00

Piątek - od 7:30 do 14:00

(dowód: akta kontroli str.43-44)

Z informacji przekazanej przez Kierownika GOPS w Oławie wynika, iż w okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpływały skargi osób korzystających ze wsparcia na jakość obsługi realizowanych zadań z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych.

(dowód: akta kontroli str.45-46)

A) Sprawy organizacyjne:

Wójt Gminy Olawa upoważnił⁴ następujące osoby:

1. Panią Annę Szymańską - Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 194/2025 z dnia 18.08.2025 r. z mocą obowiązującą od 19.08.2025 r. do:
 - wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych w gminie Olawa oraz do prowadzenia postępowań w tej sprawie.
2. Panią Alicję Rataj - Łuczkiwicz – pełniącą obowiązki Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 10/2023 z dnia 2.01.2023 r. do:
 - wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych w gminie Olawa oraz do prowadzenia postępowań w tej sprawie.
3. [REDAKTOWANE] - pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie na podstawie:
 - ✓ Upoważnienia nr 5/2023 z dnia 2.01.2023 r. do:
 - prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych.
4. [REDAKTOWANE] - pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie na podstawie:
 - ✓ Upoważnienia nr 6/2023 z dnia 2.01.2023 r. do:
 - prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych.
5. Panią Helenę Masło - Zastępcę Wójta Gminy Olawa na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 174A/2025 z dnia 29.07.2025 r. do:
 - wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych w gminie Olawa oraz do prowadzenia postępowań w tej sprawie.

dowód: akta kontroli str.47-48)

Działalność GOPS w Oławie w obszarze spraw organizacyjnych oceniono **pozytywnie**.

B) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń.

Wypłata świadczeń rodzinnych realizowana jest na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami,

⁴ Organ właściwy może upoważnić, w formie pisemnej, swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22 b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą tj. od 1.01.2025 r. do 14.01.2026 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie wpłynęły 274 wnioski o przyznanie świadczeń rodzinnych. Do instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego przekazano 4 wnioski. Do innych organów według właściwości przekazano 4 wnioski. Nie zamknięto bez nadania biegu lub bez rozpatrzenia z powodu niewywiązania się z obowiązku uzupełniania danych w ustawowo wyznaczonym terminie żadnego wniosku.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2025 r. do 14.01.2026 r. Ośrodek wydał 310 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, w tym 21 decyzji odmownych. Od treści decyzji żaden z wnioskodawców nie wniósł odwołania do organu II instancji.

W okresie objętym kontrolą do dnia kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oławie wypłacono 1 834 zasiłki rodzinne, z czego na dziecko w wieku:

- do ukończenia 5 roku życia – 346,
- powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia – 1 354,
- powyżej 18 roku życia do ukończenia 21 roku życia – 134,
- powyżej 21 roku życia do ukończenia 24 roku życia – 0.

Ośrodek wypłacił 1 370 dodatków do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:

- urodzenia dziecka – 5,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 25,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy – 64,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt 2 ustawy – 61,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 1 pkt. 3 ustawy – 0
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 2 ustawy – 0,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 3 ustawy – 0,
- samotnego wychowywania dziecka w wysokości określonej w art. 11a ust. 4 ustawy – 0,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia – 12,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia – 193,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 121,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 3,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 320,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 503.

Ośrodek zrealizował również wypłatę 4 597 zasiłków pielęgnacyjnych, 891 świadczeń pielęgnacyjnych, 12 specjalnych zasiłków opiekuńczych, 13 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka oraz 169 świadczeń rodzicielskich.

GOPS w Oławie w okresie od 1.01.2025 r. do dnia 14.01.2026 r. zrealizował wypłatę świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 6 064 404 zł.

(dowód: akta kontroli str.51-53)

Kontroli poddano dokumentację do decyzji dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami

o następujących numerach:

- 1.E.F. – GOPS.ZR.25/26.46.2025 z dnia 18.12.2025 r.
- 2.A.Ż. - GOPS.SZO.1.2025 z dnia 12.11.2025 r.
- 3.N.G. - GOPS.463.5.2025.ŚR z dnia 5.05.2025 r.
- 4.K.W. - GOPS.462.20.2025.B z dnia 28.11.2025 r.
- 5.W.M. - GOPS.ZR.25/206.12.2025 z 23.10.2025 r.
- 6.K.M - GOPS.ZR.25/26.15.2025 z dnia 23.10.2025 r.
- 7.M.Ł. - GOPS.4611.25/26.SP z 12.12.2025 r.
- 8.D.S. - GOPS.ZR.25/26.27.2025 z dnia 17.11.2025 r.
- 9.D.W. - GOPS.ZR.25/26.57.2025 z dnia 16.12.2025 r.
- 10.I.M. - GOPS.ZR.25/26.11.2025 z dnia 23.10.2025 r.
- 11.P.T. - GOPS.ZR.24/25.121.2025 z dnia 8.10.2025 r.
- 12.P.Ż-P. - GOPS.462.4.2025.B z dnia 3.03.2025 r.
- 13.M.Ł. - GOPS.ZR.25/26.61.2025 z dnia 22.12.2025 r.
- 14.J.N. - GOPS.ZR.25/26.62.2025 z dnia 17.12.2025 r.
- 15.M.K. - GOPS.ZR.25/26.2.2025 z dnia 20.10.2025 r.
- 16.R.S. - GOPS.4611.3.2025.ŚP z dnia 18.02.2025 r.
- 17.P.M. - GOPS.25/26.21.2025.ZR z dnia 17.11.2025 r.
- 18.J.W. - GOPS.4610.107.2025.ZP z dnia 28.11.2025 r.
- 19.A.J.-C. - GOPS.4610.103.2025.ZP z dnia 26.11.2025 r.
- 20.M.C. - GOPS.4610.116.2026.ZP z dnia 2.01.2026 r.
- 21.A.R. - GOPS.463.1.2025 z dnia 13.01.2025 r.
- 22.I.K. - GOPS. ZR.25/26.6.2025 z dnia 20.10.2025 r.
- 23.K.K. - GOPS.4612.30.2025.ŚP z dnia 25.02.2025 r.
- 24.E.B.-Z. - GOPS.468.7.2025.Rodz z dnia 3.07.2025 r.
- 25.M.C. - GOPS.463.10.2025.Rodz z dnia 17.09.2025 r.
- 26.A.S. - GOPS.ZR.25/26.19.2025 z dnia 3.11.2025 r.
- 27.A.D. - GOPS.ZR.25/26.66.2025 z dnia 22.12.2025 r.
- 28.D.D.- GOPS.ZR.25/26/10.2025 z dnia 22.10.2025 r.
- 29.A.M. - GOPS.ZR.25/26.56.2025 z dnia 9.12.2025 r.
- 30.E.J. - GOPS.ZR.25/26.25.2025 z dnia 17.11.2025 r.

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację dotyczącą przyznania:

- 47 zasiłków rodzinnych oraz 72 dodatki do zasiłku rodzinnego, w tym z tytułu:
- urodzenia dziecka – 1,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 2,
- samotnego wychowywania dziecka – 4,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 16,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 6,
- rozpoczęcia roku szkolnego – 35,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 8,
- podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła - 0
- 3 zasiłki pielęgnacyjne,
- 3 świadczenia pielęgnacyjne,
- 1 specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 2 jednorazowe zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka,

- 4 świadczeń rodzicielskich.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Oławie w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami zasiłków wraz z dodatkami określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna⁵. Decyzje administracyjne wydawane były terminowo. Decyzje doręczane były zgodnie z art. 39⁶ i art. 46⁷ ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach widniała data wpływu do Ośrodka.

Do wniosków dołączone były dokumenty potwierdzające dane osób ubiegających się o świadczenia rodzinne oraz dane członków ich rodzin. Ponadto dokumentacja zawierała akty zgonu, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia szkoły/oświadczenia strony o uczęszczaniu dziecka do szkoły – w przypadku, gdy dziecko ukończyło 18 rok życia, prawomocne wyroki sądu rodzinnego orzekające rozwód.

GOPS w Oławie samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwala weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,
- Platformy Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (PUZ ZUS), która udostępnia dane o okresach ubezpieczeniowych i należnych składkach na ubezpieczenie zdrowotne za dany okres,
- CEIDG, która pozwala zweryfikować dane o prowadzeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej,
- CBB (Centralna Baza Beneficjentów), która pozwala sprawdzić czy dana osoba składająca wniosek nie figuruje w innej jednostce realizującej świadczenia rodzinne,

⁵ (Dz.U. z 2024 r., poz. 1238)

⁶ (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1691) zwanej dalej k.p.a.

Organ administracji publicznej doręcza pisma na adres do doręczeń elektronicznych, o którym mowa w art. 2 *objaśnienie pojęć* pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zwany dalej „adresem do doręczeń elektronicznych”, chyba że doręczenie następuje na konto w systemie teleinformatycznym organu albo w siedzibie organu. § 2. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1, organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem: 1) przez operatora wyznaczonego z wykorzystaniem publicznej usługi hybrydowej, o której mowa w art. 2 *objaśnienie pojęć* pkt 7 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. § 3. W przypadku braku możliwości doręczenia w sposób, o którym mowa w § 1 i § 2 pkt 1, organ administracji publicznej doręcza pisma: 1) przesyłką rejestrowaną, o której mowa w art. 3 *objaśnienie pojęć* *ustawowych* pkt 23 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 1640), albo 2) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. § 4. W przypadku doręczenia decyzji, której organ administracji publicznej nadał rygor natychmiastowej wykonalności, albo decyzji, która podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy, w sprawach osobowych funkcjonariuszy oraz żołnierzy zawodowych albo jeżeli wymaga tego ważny interes publiczny, w szczególności bezpieczeństwo państwa, obronność lub porządek publiczny, organ administracji publicznej może doręczyć decyzję w sposób określony w § 3. Przepisów § 1 i § 2 pkt 1 nie stosuje się.

⁷ Odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

- Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMON), pozwalającego sprawdzić czy dana osoba posiada orzeczenie o niepełnosprawności,
- Ministerstwa Finansów (e-Podatki), który umożliwia weryfikację informacji o dochodach podatnika.

Postępowanie w zakresie przyznawania świadczeń prowadzone było terminowo.

W sytuacji, gdy na dzieci zasądzone były świadczenia alimentacyjne i osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w wyroku sądu lub ugodzie sądowej do wniosku załączone były zaświadczenia organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów.

W celu określenia dochodu strona składała oświadczenie o wysokości uzyskanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy innego dochodu niepodlegającego opodatkowaniu.

Przy wnioskach o ustalenie prawa do dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka znajdowały się akty zgonu drugiego z rodziców dziecka lub zupełne akty urodzenia.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarza/położnej potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną.

Oświadczenia stron składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oławie w okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2025 r. do dnia kontroli, tj. 14.01.2026 r. „na bieżąco, według potrzeb zwraca się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu ustalenia bądź weryfikacji okresów składkowych niezbędnych przy rozpatrywaniu i wypłacaniu świadczeń pielęgnacyjnych czy też świadczeń opiekuńczych. Czterokrotnie zwrócono się o ustalenie okresów składkowych”⁸.

(dowód: akta kontroli, str.57-58)

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach, Organ ustalając prawo do świadczeń rodzinnych uzależnionych od dochodu, nie zweryfikował dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy, do czego jest zobligowany na mocy art. 23b ust. 1 pkt 1⁹ ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Zasiłek rodzinny na dziecko przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł¹⁰. Natomiast w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub

⁸ (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 350)

⁹ Organ właściwy oraz wojewoda ustalający prawo do świadczeń rodzinnych są obowiązani do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych (...), odpowiednio: 1) informacji o dochodzie podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, każdego członka rodziny, udzielanych przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego, zawierających dane o wysokości: a) dochodu, b) składek na ubezpieczenia społeczne odliczonych od dochodu, c) należnego podatku.

¹⁰ Art. 5 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych

orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł¹¹. Definicja dochodu rodziny oraz dochodu członka rodziny zawarta jest natomiast w art. 3 pkt 2¹² oraz pkt 2a¹³ ww. ustawy.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Organ przed przyznaniem prawa do świadczeń rodzinnych uzależnionych od kryterium dochodowego nie weryfikował dochodów wszystkich członków rodziny w systemie Empatia z powodu błędnej interpretacji przepisów. System Sygnity, który obsługuje świadczenia rodzinne odgórnie jest ustawiony na weryfikację tylko pełnoletnich członków rodziny, co zmyliło pracowników. Przyjęto, że system, który posiada homologację Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest ustawiony prawidłowo”.

(dowód: akta kontroli str. 137-138)

2. W skontrolowanych sprawach nr 2 (A.Ż.), nr 19 (A.J.-C.), nr 18 (J.W.), nr 25 (M.C.), nr 9 (D.W.), nr 27 (A.D.), nr 13 (M.Ł.) organ rozpoczął realizację decyzji przyznających świadczenie przed odebraniem decyzji przez Stronę. Np. w sprawie nr 19 (A.K.-C.) decyzję z dnia 26.11.2025 r. organ doręczył Stronie 8.12.2025 r., a wypłatę świadczeń rozpoczął w dniu 4.12.2025 r. W sprawie nr 18 (J.W.) decyzję z dnia 28.11.2025 r. organ doręczył Stronie 5.12.2025 r., a wypłatę świadczeń rozpoczął w dniu 4.12.2025 r. W sprawie nr 25 (M.C.) decyzję z dnia 17.09.2025 r. doręczył Stronie 19.09.2025 r., a wypłatę świadczeń rozpoczął w dniu 18.09.2025 r.

Takie działanie stoi w sprzeczności z art. 110 § 1 k.p.a.¹⁴.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„(...) Organ rozpoczął realizację wypłat przyznanych świadczeń z uwagi na trudne sytuacje rodzin pobierających świadczenia. Są to rodziny wielodzietne, dzieci z orzeczonymi niepełnosprawnościami, dla tych rodzin przyznane świadczenia są jedynym, podstawowym źródłem dochodu”.

(dowód: akta kontroli str.115-128)

3. W sprawie nr 16 (R.S.) Organ na wniosek z dnia 31.01.2025 r. w dniu 18.02.2025 r. wydał decyzję nr GOPS.4611.3.2025.ŚP przyznającą ww. osobie prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Strona ww. decyzję odebrała w dniu 25.02.2025 r. Świadczenia należne ww. osobie zostały wypłacone dopiero 17.03.2025 r.

Świadczenia rodzinne wypłaca się w terminach miesięcznych, a zatem wypłacane są nie później niż do ostatniego dnia miesiąca, za który zostało przyznane świadczenie rodzinne, z zastrzeżeniem art. 26 ust. 3, 4 i 4 a ustawy o świadczeniach rodzinnych¹⁵. Decyzje przyznające

¹¹ Art. 5 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych

¹² Dochódzie rodziny - oznacza to sumę dochodów członków rodziny

¹³ Dochódzie członka rodziny - oznacza to przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 4-4c.

¹⁴ Organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

¹⁵ W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń następuje do dnia 30 listopada. W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami od dnia 1 września do dnia 31 października, ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń następuje do dnia 31 grudnia.

świadczenia rodzinne oraz decyzje w sprawie zmiany wysokości świadczeń rodzinnych na korzyść strony są natychmiast wykonalne¹⁶. Wykonanie decyzji może nastąpić po uprzednim odebraniu jej przez stronę. Organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej¹⁷. Powyższe oznacza, że organ powinien bez zbędnej zwłoki zrealizować decyzję – dokonać wypłaty świadczeń rodzinnych. Natychmiastowy rygor wykonalności wskazuje na dokonanie wypłaty w pierwszym możliwym terminie.

Takie działanie Organu stoi w sprzeczności z art. 26 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych¹⁸.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pana R.S. organ rozpoczął realizację decyzji dot. świadczenia pielęgnacyjnego (z dnia 18.02.2025 r.) dopiero 17.03.2025 r. z uwagi na brak środków finansowych w miesiącu lutym. Zgodnie z naszym harmonogramem wypłat, wypłaty w miesiącu lutym 2025 r. były realizowane w dniu 21.02.2025 r. Dlatego wypłata była zrealizowana w miesiącu marcu zgodnie z obowiązującym harmonogramem wypłat”.

(dowód: akta kontroli str.59-70)

4. W sprawie nr 26 (A.S.) decyzją znak GOPS.ZR.25/26.19.2025 z dnia 3.11.2025 r. Organ ustalił Stronie prawo do zasiłku rodzinnego na dwoje dzieci wraz z dodatkami z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Strona wniosła również o przyznanie prawa do dodatku z tytułu dojazdów do miejscowości, w której znajduje się szkoła. W tym zakresie Organ nie rozpatrzył wniosku i nie przyznał Stronie prawa do tego dodatku.

Tym samym naruszono art. 23 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych¹⁹ w zw. z art. 104 § 2 k.p.a.²⁰.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pani A.S. organ w decyzji nr GOPS.ZR.25/26.19.2025 z dnia 3.11.2025 r. nie rozstrzygnął o dodatku z tytułu dojazdów do miejscowości, w której znajduje się szkoła (mimo, że strona o niego wniosła) z uwagi na niedopatrzenie pracownika”.

(dowód: akta kontroli, str.73-90)

5. W sprawach nr 4 (K.W.) oraz 12 (P.Ż-P.), w których na podstawie art. 107§ 4 k.p.a.²¹ odstąpiono od uzasadnienia decyzji, Organ błędnie poucza Stronę o środkach zaskarżenia decyzji. Organ

W przypadku gdy osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy złoży wniosek wraz z wymaganymi dokumentami w okresie od dnia 1 listopada do dnia 31 grudnia danego roku, ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń następuje do ostatniego dnia lutego następnego roku.

¹⁶ Art. 32 ust. 1 d ustawy o świadczeniach rodzinnych.

¹⁷ Art. 110 k.p.a.

¹⁸ Świadczenia rodzinne wypłaca się w okresach miesięcznych.

¹⁹ prawo do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek małżonków, jednego z małżonków, rodziców, jednego z rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, rodziny zastępczej niezawodowej, osoby uczącej się, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej, a także osób, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny.

²⁰ Decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji

²¹ Można odstąpić od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględni ona w całości żądanie strony; nie dotyczy to jednak decyzji rozstrzygających sporne interesy stron oraz decyzji wydanych na skutek odwołania.

wskazał, że Strona może złożyć odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji, co jest niezgodne z art. 127 § 1 k.p.a.²².

Decyzja administracyjna zawiera pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania²³. Pouczenie o środkach zaskarżenia decyzji określa charakter decyzji, czy jest ona nieostateczna, czy też jest ostateczna i w jakim trybie można dokonać jej weryfikacji. Pouczenie stanowi wyraz realizacji m.in. zasady pogłębiania zaufania²⁴ oraz zasady udzielania informacji²⁵ na każdym etapie postępowania, ale jest także obligatoryjnym elementem każdej decyzji. Pouczenie stanowi na gruncie k.p.a. ważny element realizacji zasady czynnego udziału strony w postępowaniu. Zawiera informacje dotyczące trybu zaskarżenia w toku instancji administracyjnych, wniesienia skargi do sądu administracyjnego lub też przeniesienia sprawy na drogę postępowania przed sądem powszechnym. zatem w pouczeniu decyzji Organ winien wskazać, że Stronie przysługuje prawo do wniesienia skargi do Sądu Administracyjnego.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawach: K.W. decyzja z dnia 28.11.2025r. o przyznaniu jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, P.Ż-P. decyzja z dnia 03.03.2025r. o przyznaniu jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, organ błędnie pouczał stronę o środkach odwoławczych, w sytuacji, gdy odstępuje od uzasadnienia strony, gdyż system błędnie zaciągnął szablon wydruku a pracownik w natłoku pracy nie zauważył błędu w decyzji”.

(dowód: akta kontroli str.71-72,129-132,135-136)

6. W sprawie nr 2 (A.Ż) organ ustalając prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego błędnie ustalił dochód rodziny. Z akt sprawy wynika, iż Pan I.Ż. nabył prawo do emerytury od 5.05.2024 r. Ustalając miesięczny dochód Pana I.Ż. podzielił on ten dochód na okres 12 miesięcy zamiast na 8 miesięcy.

W związku z tym został naruszony art. 5 ust. 4a²⁶ ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pani A.Ż. organ ustalając prawo do SZO błędnie ustalił dochody rodziny, błąd jest wynikiem niedopatrzenia pracownika, nie ujęto daty przyznania emerytury Panu I.Ż. Błąd przeliczenia dochodu nie wpływał na przyznanie świadczeń”.

(dowód: akta kontroli str.91-104)

7. W sprawie nr 12 (P.Ż-P) Organ nie wezwał Strony do uzupełnienia braków formalnych we wniosku o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (str. 3 i 4, pkt. 5.3 wniosku- oświadczenie o utracie i uzyskaniu dochodu w roku bazowym i po roku bazowym).

²² Decyzja wydana w pierwszej instancji, od której uzasadnienia organ odstąpił z powodu uwzględnienia w całości żądania strony, jest ostateczna.

²³ 107 § 1 pkt 7 k.p.a.

²⁴ Art. 8 k.p.a.

²⁵ Art. 9 k.p.a.

²⁶ W przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny, osobę uczącą się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, ustalając dochód członka rodziny, osoby uczącej się lub dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, osiągnięty w tym roku dochód dzieli się przez liczbę miesięcy, w których dochód ten był uzyskiwany, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń rodzinnych.

Tak prowadzone postępowanie narusza art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych²⁷.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„W sprawie Pani P.Ż-P. organ nie wezwał strony do uzupełnienia wniosku o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, str. 3 i 4, pkt 5.3 wniosku z uwagi na niedopatrzenie pracownika”.

(dowód: akta kontroli str.105-114)

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
2. rozpoczęcie realizacji wypłat świadczeń rodzinnych z decyzji przed odebraniem jej przez Stronę,
3. realizacja wypłaty świadczeń rodzinnych niezgodnie z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych,
4. brak rozstrzygnięcia na wszystkie zawnioskowane świadczenia,
5. błędne pouczenie Strony o środkach zaskarżenia w decyzjach administracyjnych, w których odstąpiono od uzasadnienia decyzji,
6. błędnie ustalony dochód przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego,
7. brak wezwań do uzupełnienia braków formalnych we wniosku o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

Działalność GOPS w Oławie w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowość przyznawania świadczeń oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

C) Realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych. Terminowość przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.

Wypłata świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa realizowana jest na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa²⁸ oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ustawa daje prawo do korzystania z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, świadczeń opiekuńczych (zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego), jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczeń wypłacanych przez gminy na podstawie art. 22b ustawy oraz świadczenia rodzicielskiego.

W okresie objętym kontrolą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oławie nie wpłynął żaden wniosek na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy

²⁷ W przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku podmiot realizujący świadczenia wzywa pisemnie osobę ubiegającą się o świadczenia do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia

²⁸ (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz.337 ze zm.)

w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Organ w okresie objętym kontrolą nie wypłacił żadnych świadczeń.

(dowód: akta kontroli str. 54-56)

W związku z tym odstąpiono od kontroli w obszarze realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania/zmiany/uchylenia prawa do świadczeń rodzinnych oraz terminowości przyznawania świadczeń dla obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa

III. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. brak weryfikacji w systemie Empatia dochodów wszystkich członków rodziny wnioskodawcy,
2. rozpoczęcie realizacji wypłat świadczeń rodzinnych z decyzji przed odebraniem jej przez Stronę,
3. realizacja wypłaty świadczeń rodzinnych niezgodnie z art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych,
4. brak rozstrzygnięcia na wszystkie zawnioskowane świadczenia,
5. błędne pouczenie Strony o środkach zaskarżenia w decyzjach administracyjnych, w których odstąpiono od uzasadnienia decyzji,
6. błędnie ustalony dochód przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego,
7. brak wezwań do uzupełnienia braków formalnych we wniosku o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

W celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań należy:

1. Weryfikować w systemie Emp@tia dochód wszystkich członków rodziny wnioskodawcy przy ustalaniu prawa do świadczenia rodzinnego uzależnionego od kryterium dochodowego.
Podstawa prawna: art. 23 b ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 3 pkt 1 lit. a i pkt. 2 i 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Realizację wypłaty świadczeń rodzinnych rozpoczynać po doręczeniu Stronie decyzji.
Podstawa prawna: art. 110 § 1 ustawy k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Świadczenia rodzinne wypłacać w okresach miesięcznych.
Podstawa prawna: art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
4. W toku prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących ustalania prawa do świadczeń rodzinnych, rozstrzygać sprawy poprzez wydanie decyzji administracyjnych orzekających co do istoty w całości sprawy i w zakresie wniosku Strony.
Podstawa prawna: art. 23 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych w zw. z art. 104 § 2 k.p.a.

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Prawidłowo pouczać Stronę o środkach odwoławczych od decyzji, w której odstąpiono od uzasadnienia w zw. z art. 107 § 4 k.p.a. i informować o prawie wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.
Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a. w zw. z art. 127 § 1 k.p.a.
Termin wykonania: na bieżąco.
6. Prawidłowo wyliczać dochód rodziny przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego.
Podstawa prawna: art. 5 ust. 4 a ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.
7. Świadczenia rodzinne przyznawać w oparciu o kompletny wniosek. W przypadku braku dokumentów wzywać Stronę do uzupełnienia wniosku. W przypadku niezastosowania się do wezwania wniosek pozostawić bez rozpatrzenia.
Podstawa prawna: art. 24 a ust. 1 i ust.2 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
Termin wykonania: na bieżąco.

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej²⁹, Kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje pisemnie tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przesłano do Kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do Wójta Gminy Olawa, trzeci włączono do akt kontroli.

Zgodnie z art. 48 ww. ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Ewa Oleniacz
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Olawa
2. a/a

²⁹ (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224 ze zm.).

